

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Регулювання шкодочинності бур'янів в біотехногенних системах»

Шифр та назва спеціальності	201 - Агроніомія	Відповідальні відділи/лабораторії інституту:	Відділ землеробства, лабораторія захисту рослин
Назва освітньо-наукової програми	«Агроніомія»		

ВИКЛАДАЧІ	Якунін Олексій Панасович, доктор с.-г. наук, професор, https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=KxvRhV8AAAAJ
	Судак Володимир Миколайович, кандидат с.-г. наук, http://www.institut-zerna.com/technology/laboratory_head/sudak_v_m.htm

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Анотація	Наукова розробка і практичне освоєння методів підвищення ефективності системи боротьби з бур'янами є важливим завданням в сучасному землеробстві, яке сприятиме вирішенню не тільки часткових локальних аспектів, але і може стати невід'ємною складовою частиною ґрунтозахисних систем ведення землеробства України. Навчальна дисципліна вивчає теоретичні і практичні питання мікроеволюції фітоценозу бур'янів в системі ґрунтозахисного землеробства, формування фітотоксичного спектру гербіцидів, адаптованого до резистентності бур'янів, впливу дискових, плоскорізних робочих органів та системи прямої сівби на агрофізичні властивості ґрунту, балансу поживних речовин та ролі в їх кругообізі соломи і поживних рештків попередників. Ключовою позицією є визначення актуальності поєднання ефективного контролювання бур'янів та енергозберігаючих технологічних прийомів.
Мета та цілі	Формування у майбутніх науковців за спеціальністю 201 - Агроніомія системи знань і умінь із закономірностей формування бур'янового компоненту агрофітоценозів, взаємовпливів між культурними рослинами і бур'янами та способів їх регулювання для одержання економічно і екологічно обґрунтованої врожайності вирощуваних культур.
Формат	Лекції, практичні заняття, самостійна робота. Підсумковий контроль – залік.
Результати навчання	В результаті вивчення даної дисципліни аспірант повинен знати: методики визначення рівня забур'яненості основних сільськогосподарських культур та маси повітряно-сухого стану бур'янів; особливості різних груп бур'янів, структуру агрофітоценозів, різноманітність взаємовідносин між видами; різноманітність видового складу бур'янів степового регіону, їх біоекологічні особливості; наукові підходи до створення бакових сумішей, принципи поєднання різних хімічних речовин з метою підвищення технічної ефективності; особливості внесення ґрунтових гербіцидів, їх дія за різних агрометеорологічних умов. Вміти: проводити науково-дослідні роботи в польових умовах; застосовувати набуті знання для розрахунків препаратів з урахуванням типу забур'яненості; визначити найбільш шкодочинні угруповування бур'янової рослинності та методи їх контролювання; розрахувати потенційну та актуальну забур'яненість поля.
Обсяг	Загальний обсяг дисципліни 150 годин: лекції – 20 год., практичні заняття – 20 год., самостійна робота – 110 год.
Пререквізити	Курси дисциплін з агрономії: загальне землеробство, рослинництво, гербологія для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
Ознаки	Вибіркова навчальна дисципліна з блоку «Загальне землеробство», що формує фахові компетентності у аспіранта
Курс / семестр	1 / 1-2

СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Лекція № 1	Наука гербологія. Класифікація бур'янів, їх шкодочинність.	Практичне заняття № 1	Знайомство з бур'янами по гербаріям. Малорічні бур'яни, їх особливості та розвиток у посівах с/г культур	С а м о с т і й н а р о б о т а	Тема 1. Вплив різних способів обробітку ґрунту на забур'яненість посівів.
Лекція № 2	Популяції бур'янів їх фітоценотична значимість.	Практичне заняття № 2	Індивідуальна чутливість бур'янів до дії хімічних препаратів (на що звернуть увагу). Розпилення чи обприскування рослин, які методи краще?		Тема 2. Пристосування бур'янових рослин до існування в умовах агрофітоценозу.
Лекція № 3	Насіння бур'янів та способи їх розмноження.	Практичне заняття № 3	Знайомлення практичних прийомів боротьби з бур'янами. Знайомство з бур'янами по гербаріям.		Тема 3. Взаємозв'язок бур'янів з іншими групами організмів в агрофітоценозі.
Лекція № 4	Агротипи забур'яненості полів.	Практичне заняття № 4	Малорічні бур'яни, їх особливості та розвиток у посівах с/г культур Індивідуальна чутливість бур'янів до дії хімічних препаратів (на що звернуть увагу).		Тема 4. Основи сучасних інтегрованих систем щодо заходів контролю із забур'яненістю.
Лекція № 5	Контроль забур'яненості та методи боротьби з нею.	Практичне заняття № 5	Розпилення чи обприскування рослин, які методи краще?		Тема 5. Складання карт забур'яненості різних еколого-технологічних груп.
Лекція № 6	Хімічні, біологічні та інтегровані системи заходів контролю боротьби з бур'янами.	Практичне заняття № 6			
Лекція № 7	Визначення зміни видового складу бур'янів з урахуванням кліматичних коливань в зоні Степу України	Практичне заняття № 7			
Лекція № 8	Сучасний підхід до захисту рослин від бур'янів шляхи підвищення ефективності існуючих та розробка нових методів і систем регулювання рівня забур'яненості в агрофітоценозах.	Практичне заняття № 8			
Лекція № 9	Порушення сівозмін, сучасний стан землеробства та можливі наслідки таких підходів. Підвищення забур'яненості полів на фоні зниження систем землеробства.	Практичне заняття № 9			
Лекція № 10	Шляхи зниження пестицидного навантаження на ґрунт, основи біологізації землеробства.	Практичне заняття № 10			

ПРИКЛАД ТЕСТОВОГО ЗАВДАННЯ ДО ЗАЛІКУ

<p>1. Який захід обробітку ґрунту в найменшій мірі впливає на вегетуючі бур'яни? а) оранка; б) боронування; в) культивуація; г) коткування.</p> <p>2. Активний період в життєвому циклі вищих рослин включає: а) вергільний і генеративний періоди; б) активний і пасивний; в) ювенільний і активний; г) ювенільний і пасивний.</p> <p>3. Який вид міжвидових відносин переважає в агрофітоценозах: а) напівпаразитизм; б) антагонізм; в) симбіоз; г) конкуренція.</p>	<p>4. Вкажіть назву речовин, які викликають відмирання насіння бур'янів: а) гермінатори; б) гербіциди; в) гербістати; г) інгібітори.</p> <p>5. У флористичний склад агрофітоценозу входять: а) гриби; б) вищі і нижчі рослини; в) вищі і нижчі тварини та рослини; г) тварини і рослини.</p> <p>6. За фітоценотичною роллю у агрофітоценозі розрізняють види: а) важливі і неважливі; б) корисні, шкідливі і нейтральні; в) однодольні, дводольні; г) домінанти, субдомінанти, супутні.</p>
--	---

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Регулювання шкодочинності бур'янів в біотехногенних системах : навчальний посібник для аспірантів спеціальності 201 – Агрономія / Укл.: Якунін О.П., Судак В.М. Дніпро: ДУ ІЗК НААН, 2019. 21 с.
2. Косолап М.П. Герботологія: навчальний посібник / М.П. Косолап. К.: Арістей, 2004. 364 с.
3. Євтушенко М.Д. Фітофармакологія: підручник / М.Д. Євтушенко, Ф.М. Марютін, В.П. Туренко, В.М. Жеребко, М.П.Секун. К.: Вища освіта, 2004. 431 с.
4. Фісюнов О. В. Карантинні бур'яни. К.: Урожай, 1974. 120 с.
5. Якунін А. А. Минимализация обработки почвы при возделывании кукурузы в северной Степи Украины : автореф. дис. д-ра с.-х. наук. Днепропетровск, 1993. 28 с.
6. Бур'яни України (визначник – довідник) / ред.. О.Д. Вісюліна. К: Наукова думка, 1970. 508 с.
7. Пабат І. А. Грунтозахисна система землеробства. К.: Урожай, 1992. 151 с.
8. Перелік пестицидів і агрохімікатів, дозволених до використання в Україні. К.: Юнівест Маркетинг, 2003. С. 103-162.
9. Поллинозы в крупном городе // Иммунология. 1984. № 4. С. 5-7.
10. Прижуков Ф. Б. Агрономические аспекты альтернативного земледелия. М.: Госарпроом, 1989. 49 с.
11. Протидія виробництву та вживанню підробних засобів захисту рослин. Консорціум HTSPE/YFA Terra Systems, 2004. 4 с.
12. Рослинництво рентабельне: АТЗТ «Агро-Союз». Дніпропетровськ, 2002. 35 с.
13. Сайко В. Ф. Землеробство на шляху до ринку. / Київ: Ін-т землеробства УААН. 1997. 45 с.
14. Сальников В. К. Минимализация обработки почвы в интенсивном земледелии: Обзор. информ. / ВНИИТЭИСХ. М., 1984. 47 с.
15. Сучасна технологія рентабельного рослинництва / АТЗТ «Агро-Союз». Дніпропетровськ, 2002. 9 с.
16. Система введення сільського господарства Дніпропетровської області / Ін-т зерн. госп-ва УААН. Дніпропетровськ, 2005. С. 85-94.

**Д
О
П
О
М
І
Ж
Н
А**

1. Методичні вказівки до практичних занять з дисципліни «Регулювання шкодочинності бур'янів в біотехногенних системах» для аспірантів освітньо-наукового рівня «Доктор філософії» спеціальності 201 – Агрономія / Укл.: Судак В.М., Матюха В.Л., Горбатенко А.І., Педаш Т.М. Дніпро : ДУ ІЗК НААН, 2019. 15 с.
2. Методичні вказівки до практичних занять та самостійної роботи з дисципліни «Регулювання шкодочинності бур'янів в біотехногенних системах» для аспірантів освітньо-наукового рівня «Доктор філософії» спеціальності 201 – Агрономія / Укл.: В.М. Судак, В.Л. Матюха, А.І. Горбатенко, Т.М. Педаш. Дніпро : ДУ ІЗК НААН, 2019. 17 с.
3. Оніпко В. В. Біологічні особливості амброзії полинолистої та заходи боротьби з нею в агрофітоценозах польових культур лівобережного Лісостепу України: Дис. канд. с.-г. наук. Полтава, 2001. С. 42-51.
4. Матюха Л. П. Бур'яни в степовому землеробстві // Захист рослин, 2001. № 9. С. 10-12.
5. Матюха Л. П., Матюха В. Л., Ткаліч Ю. І., Назаренко Н. М. Визначення біологічної дії гербіцидів на бур'яни в зернових агрофітоцентах // комплексні дослідження рослин-експрелентів і системи захисту орних земель в Україні від бур'янів: Матеріали наук.-теоретич. конфер. К.: Колобід, 2006. С. 95-105.
6. Наукові основи агропромислового виробництва в зоні Степу України. К.: Аграр. наука, 2004. С. 100-118; 128-146.

Електронні інформаційні ресурси

1. Наукова бібліотека ДНУ ім. Олеся Гончара, 49025, м. Дніпр, проспект Гагаріна, 72
2. Обласна наукова бібліотека, 49025, м. Дніпро, вул. Ю.Савченко, 10
3. Наукова бібліотека ім. В.І. Вернадського, м. Київ, Голосіївський проспект, 3
4. www.agromage.com
5. www.disser.com.ua
6. <https://ukrpatent.org/uk>

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

Розподіл балів для оцінювання успішності аспіранта	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
	90-100	A	відмінно
	82-89	B	добре
	74-81	C	
	64-73	D	
	60-63	E	задовільно
	35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
	0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

НОРМИ АКАДЕМІЧНОЇ ЕТИКИ

Аспірант повинен дотримуватися «Кодексу академічної доброчесності ДУ ІЗК НААН», виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися з викладачем, а при нерозв'язності конфлікту доводиться до відділу аспірантури

Силабус за змістом повністю відповідає робочій програмі навчальної дисципліни